

ביאור בדרך אפשר

1 וְאַתָּה מִשֶּׁה רַבֵּינוּ תִּצְנֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֹן זַיִת
 2 זָךְ כְּתִית לְמֵאוֹר לְהַעֲלוֹת נֵר תְּמִיד¹ בְּמִנְוֹת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,
 3 וּמִמְשִׁיף בְּפִסְוִק שְׁלֹא תִרְיֶנָּה² בְּפִסְוִק הַבַּיִת בְּאֶהֱל מוֹעֵד גּוֹ'
 4 יַעֲרֹךְ אֹתוֹ אֶהְרֵן מְעָרֵב עַד בִּקְר גּוֹ'. וְיִדְוַע הַדְּיוּק בְּזֶה

5 השאלה על כך על-פי דיוק בלשון
 6 הכתוב בדרושי רבותינו
 7 נשיאינו³, מאמרי חסידות של
 8 אדמו"רי חב"ד דמאחר שהדלקת
 9 הנרות במנורת המקדש בפועל היא
 10 על-ידי אהרן הכהן, למה
 11 הציווי הוא "ויקחו אליך",
 12 דמשמע שביאו השמן אל
 13 משה?
 14 וגם צריך להבין מה שבפסוק
 15 הראשון, גבי "ויקחו אליך"
 16 (אל משה), נאמר "להעלת
 17 נר תמיד", ובפסוק השני,
 18 גבי אהרן, נאמר "מערב עד
 19 בקר" ואף שהמשמעות של שני
 20 הזמנים שווה, צריך להבין מהו הטעם
 21 לשינוי הלשונות על פי פנימיות
 22 העניינים?

בס"ד. שבת פרשת תצוה, י"א
אדר-ראשון, ה'תשכ"ה

(הנחה בלתי מוגה)

1 וְאַתָּה תִּצְנֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֹן
 2 זַיִת זָךְ כְּתִית לְמֵאוֹר לְהַעֲלוֹת נֵר תְּמִיד¹,
 3 וּמִמְשִׁיף בְּפִסְוִק שְׁלֹא תִרְיֶנָּה² בְּאֶהֱל מוֹעֵד גּוֹ'
 4 יַעֲרֹךְ אֹתוֹ אֶהְרֵן מְעָרֵב עַד בִּקְר גּוֹ'. וְיִדְוַע הַדְּיוּק
 5 בְּזֶה בְּדְרוּשֵׁי רַבּוֹתֵינוּ וְנִשְׂאִינֹו³, דְּמֵאַחַר
 6 שֶׁהִדְלַקְתָּ הַנְּרוֹת הַיָּא עַל-יְדֵי אֶהְרֵן, לְמַה הַצִּיוּי
 7 הוּא "וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ", דְּמִשְׁמַע שְׂבִיאוֹ שֶׁשְׁמֹן אֵל
 8 מִשֶּׁה. וְגַם צָרִיךְ לְהַבִּין מַה שֶּׁבְּפִסְוִק הָרֵאשׁוֹן,
 9 גְּבִי "וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ" (אֵל מִשֶּׁה), נֶאֱמַר "לְהַעֲלֹת
 10 נֵר תְּמִיד", וּבְפִסְוִק הַשֵּׁנִי, גְּבִי אֶהְרֵן, נֶאֱמַר
 11 "מְעָרֵב עַד בִּקְר".

12 (ב) וְלִהְבִּיז זֶה, יֵשׁ לְבָאֵר תַּחֲלָה כְּלִלוֹת הַעֲגִיז
 13 ד'שמן זית'. דהנה, על-פי המבאר
 14 בדרושי רבותינו נשיאינו (ב'תורה אור')
 15 וב'לקוטי תורה', ובארוכה יותר בכתבים שלא
 16 נדפסו (עדין) יש בזה שני אופנים⁴. אופן
 17 הראשון, שהשמן הוא נעלה יותר מהזית, כי
 18 הזית מסתיר ומעלים על השמן שבתוכו, ולכן
 19 יש צורך בכתישת הזית כדי להוציא ממנו את
 20 השמן. וענינו בעבודתה, ש'זית' מורה על הגוף
 21 והנפש הבהמית שמקליפת נגה, שמעלימים
 22 ומסתירים על הנפש האלקית (שמן) המלובשת
 23 בהם, ולכן צריך לכתשם כו' כדי שלא יעלימו
 24 על אור הנשמה, כמאמר הזהר⁵ גופא דלא סליק ביה נהורא דנשמתא,
 25 מבטשין ליה. וזהו גם מה שהשעם הגשמי של הזית (שנמשך ומשתלשל
 26 מענינו הרוחני) הוא מר, וכמאמר רבותינו ז"ל⁶ על הפסוק⁷ האמור ביונה
 27 טרף בפייה, אמרה יונה: יהיו מזונותי מרורין פזית כו', שמרירות זו מורה

ביאור בדרך אפשר

37 שהוא בא לידי ביטוי בעבודת ה', ש'זית' מורה על הגוף והנפש
 38 הבהמית שמקליפת נגה, כמבואר בקבלה וחסידות שהגוף והנפש
 39 הבהמית של היהודי מקבלים חיות מ'קליפה' (כוח של היפך הקדושה)
 40 הנקראת 'נוגה' לשון אור, כי זו 'קליפה שאמנם רובה רע אך מעט טוב מעורב
 41 בתוכה. וכשם שקליפות הפירות
 42 מעלימות ומסתירות על הפרי כך לגבי
 43 'קליפת נוגה' הרוחנית, מקור החיות
 44 של הגוף והנפש הבהמית
 45 שמעלימים ומסתירים על
 46 הנפש האלקית (שמן)
 47 המלובשת בהם, ולכן צריך
 48 לכתשם לבטלם ולהכניעם כו'
 49 כדי שלא יעלימו על אור
 50 הנשמה, כמאמר הזהר⁵ אשר
 51 כשם שעץ שאין האש נאחזת בו מחמת
 52 שהוא דבר גדול וכבד, צריך לבקע
 53 אותו לחתיכות, כך גופא דלא
 54 סליק ביה נהורא דנשמתא,
 55 מבטשין ליה גוף שלא עולה בו
 56 אור הנשמה וזקוק לביטוש, היינו
 57 ביטול והכנעה.

58 וזהו גם הביאור הפנימי על מה
 59 שהשעם הגשמי של הזית
 60 (שנמשך ומשתלשל מענינו
 61 הרוחני) כמבואר בחסידות בכמה
 62 מקומות שכל מה שיש בעולם הזה
 63 הגשמי נמשך ומשתלשל משורשו
 64 הרוחני, ולדוגמה המתיקות שבתפוח
 65 שורשה ומקורה במידת החסד כפי
 66 שהיא בעולם האצילות, ואילו הזית
 67 הוא מר, וכמאמר רבותינו
 68 ז"ל⁶ על הפסוק⁷ האמור ביונה
 69 שנות שלח מהתיבה לראות האם קלו
 70 המים מהארץ והיונה חזרה והנה
 71 עלה זית טרף בפייה, אמרה
 72 יונה: יהיו מזונותי מרורין

73 וזהו גם הביאור הפנימי על מה
 74 שהשעם הגשמי של הזית
 75 (שנמשך ומשתלשל מענינו
 76 הרוחני) כמבואר בחסידות בכמה
 77 מקומות שכל מה שיש בעולם הזה
 78 הגשמי נמשך ומשתלשל משורשו
 79 הרוחני, ולדוגמה המתיקות שבתפוח
 80 שורשה ומקורה במידת החסד כפי
 81 שהיא בעולם האצילות, ואילו הזית
 82 הוא מר, וכמאמר רבותינו
 83 ז"ל⁶ על הפסוק⁷ האמור ביונה
 84 שנות שלח מהתיבה לראות האם קלו
 85 המים מהארץ והיונה חזרה והנה
 86 עלה זית טרף בפייה, אמרה
 87 יונה: יהיו מזונותי מרורין

88 על אור הנשמה, כמאמר הזהר⁵ גופא דלא סליק ביה נהורא דנשמתא,
 89 מבטשין ליה. וזהו גם מה שהשעם הגשמי של הזית (שנמשך ומשתלשל
 90 מענינו הרוחני) הוא מר, וכמאמר רבותינו ז"ל⁶ על הפסוק⁷ והנה עלה זית
 91 טרף בפייה, אמרה יונה: יהיו מזונותי מרורין פזית כו', שמרירות זו מורה

(1) ריש פרשתנו (כו, כ). (2) שם, כא. (3) תו"א ריש פרשתנו (פא, א). הוספות לתו"א סוף פרשתנו (קיא, ב). מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ע' סו. ועוד. (4) בהבא לקמן - ראה גם לקו"ש ח"א ע' 131 ואילך (ממאמר זה). (5) ח"ג קסה, א - הובא ונתבאר בתניא רפכ"ט. (6) עירובין יח, ב. (7) נח ח, יא.

שבת פרשת תצוה, י"א אדר-ראשון, ה'תשכ"ה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 פְּנִיַת כּוֹי מִידוֹ שֶׁל הַקְדוּשָׁה בְרוּךְ-הוּא וְלֹא מִתּוֹקִים מִיד בְּשֵׁרֵדוֹם,
2 שְׁמֵרִירוֹת זֹו מוֹרָה הַמִּרְרוֹת שְׁבוּיַת הַגְּשָׁמִי הִיא הוֹרָאָה וְסִימָן עַל
3 בְּחִינַת הַשׁוֹכָא וּמְרִירוֹ חוּשׁוֹ וּמִרְרוֹת דְּסִטְרָא-אַתְרָא שֶׁל הַצַּד
4 הָאֲחֵר, הַצַּד שֶׁל הַיַּפֵּךְ הַקְדוּשָׁה.
5 וְזֶהוּ גַם הַבִּיאוֹר הַפְּנִימִי עַל מָה
6 שֶׁהֵינִי הַנֶּאֱכָל כְּמוֹת שֶׁהוּא, לְלֹא
7 שְׂמֵן זֵית, מְשַׁבֵּחַ תְּלִמּוּדוֹ שֶׁל
8 שְׁבָעִים שָׁנָה⁸, וְהֵינּוּ,
9 שֶׁהֶעֱלֵם וְהִסְתֵּר דְּזֵינִי
10 הוּא צַד כְּדִי כֵן, שְׂאָף שֶׁלְמַד
11 בְּמִשְׁפָּחָה כָּל יָמַי חֲטִיּוֹתַי, יָמַי
12 שְׁנוֹתַינִי בְּהֵם שְׁבָעִים שָׁנָה⁹,
13 וְלִמּוּדוֹ הִנֵּה כְּדָבָר כָּפִי שְׂצוּר
14 לְהִיּוֹת (לֹא בְּאֹפֶן דְּ"מַגְלָה
15 פְּנִיָם בְּתוֹרָה שֶׁלֹּא כְּהַלְכָה
16 חֲסִי-וְשָׁלוֹם", שְׂאֵז אֵין חֲסוּר
17 אִם יִשְׁפַח זֹאת כִּשְׁהִלְמוּד אֵינוֹ
18 כְּרֹאוֹ, אֲכֵן עֲדִיף שִׁישְׁכַח אֵת
19 תְּלִמּוּדוֹ), וְכֹאן מְדוּבָר בְּלוּמַד תּוֹרָה
20 כְּרֹאוֹ, לִימּוּד לְשִׁמְיָה וְכוּ', שְׁלֹכֵן
21 נִקְרָא בְּתוֹרָה בְּשֵׁם "תְּלִמּוּד"
22 (תְּלִמּוּדוֹ) הֵינּוּ שֶׁהַתּוֹרָה עֲצֻמָּה
23 קוֹרֵאת לְכָךְ לִימּוּד רֹאוֹי, הֵנֵה בְּכַחוֹ
24 שֶׁל הֵינִי (הֶעֱלֵם וְהִסְתֵּר
25 הַגּוֹף וְהִנְפֵּשׁ הַבְּהִמִית)
26 לְהַשְׁפִּיחַ זֹאת וְכֹל מִה שֶׁלְמַד לֹא
27 יִפְעַל בּוֹ שִׁינוּי, וְהָרִי הַשְּׂכֵחָה
28 הִיא מְעוֹלָם הַקְּלִיפּוֹת¹⁰ וְאִם כֵּן
29 אֵינָה דְבַר רֹאוֹי וְרִצּוֹי, וְכֹל זֹאת, יִשְׁנוּ
30 לִימּוּד כֹּזֵה שְׂכַדָּאֵי לְשִׁכּוּחַ, אֲבָל הֵינִי
31 מְשַׁכֵּחַ לִימּוּד טוֹב וְרֹאוֹי שֶׁלֹּא כְּרֹאוֹי
32 לְשִׁכּוּחַ. וְלֹכֵן צְרִיכָה לְהִיּוֹת
33 כְּתִישַׁת הֵינִי (שְׁזֶהוּ עֲנֵן
34 דְּ"כְּתִית" כְּמוֹבֵן שֶׁל בִּיטוּל
35 וְהַכְנָעָה), שְׁזֶהוּ עֲנֵן דְּאֵתְפְּסִיא
36 סִטְרָא-אַתְרָא, כְּפִיית וְהַכְנָעַת הַצַּד
37 הָאֲחֵר, הַמְּנַגֵּד לְקְדוּשָׁה עַל-יְדֵי
38 בְּרוּר הַגּוֹף וְהִנְפֵּשׁ הַבְּהִמִית
39 כּוֹי הַפּוֹרֵד הַטּוֹב שְׁבָהֵם מֵהָרַע שְׁבָהֵם
40 וְהַעֲלֵאתוֹ לְקְדוּשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה

מְתַגַּלָּה הַשְּׂמָן הַטָּמוּן בּוֹחִימִים (שְׁלֹא זֹו בְּלִבְד שְׂאֵינּוּ מֵר, אִף
שְׁבוּיַת מֵר, הָרִי הַשְּׂמָן שְׁבַתְכוֹ (הַיּוֹצֵא עַל-יְדֵי כְּתִישָׁה), לֹא רַק שֶׁהַשְּׂמָן אֵינוֹ
מֵר אֲלָא אֲדָרְבָּה, יֵשׁ בּוֹ עֲנֵן הַמְּתִיקוֹת¹¹), שְׁעֲנִינּוּ שֶׁל הַשְּׂמָן
הַמְחוּק בְּסִפְרוֹת הוּא בְּחִינַת הַחֲכָמָה¹² (שְׁלֹכֵן בִּינְיָד לִזֵּית
הַמְשַׁכַּח תְּלִמּוּד שֶׁל שְׁבָעִים שָׁנָה, שְׂמֵן
הֵינִי מְחִזֵּיר תְּלִמּוּדוֹ שֶׁל
שְׁבָעִים שָׁנָה⁸, וְכִינֵן שְׁבַכְחוֹ
לְהַחֲזִיר תְּלִמּוּדוֹ, הָרִי מוֹבֵן
שֶׁהוּא לְמַעְלָה מְמַנּוּ, לְמַעֲלָה
מֵהַתְּלִמּוּד עֲצֻמוֹ לְפִי שְׁעֲנִינּוּ שֶׁל
הַשְּׂמָן הוּא לֹא רַק בְּחִינַת
הַחֲכָמָה הַגְּלוּיָה עֲנִינּוּ שֶׁל הַתְּלִמּוּד,
אֲלָא גַם בְּחִינַת 'חֲכָמָה
סְתִימָאָה'¹³ חֲכָמָה 'סְחוּמָה'
וְנַעֲלָמָה, חֲכָמָה שֶׁלְמַעֲלָה מִגְּלוּיָה),
שֶׁהוּא עֲנֵן הַבִּיטוּל לְאֵלְקוֹת
וְהַבִּיטוּל הוּא לְמַעֲלָה מֵהַשְּׂכָל.
וְאֹפֶן הַשְּׂנִי¹⁴, בְּבִיאוֹר עֲנִינּוּ שֶׁל
שְׂמֵן זֵית עַל-פִּי חֲסִידוֹת הוּא שֶׁהֵינִי
הוּא לְמַעְלָה בְּמִדְרֵגָה מֵהַשְּׂמָן
וְהֵינּוּ מְצַד פְּנִימִיּוֹת הַעֲנִינִים
לְמַעְלָה בְּרוּחָנוּת, דְּכִינֵן שֶׁהֵינִי
הוּא הַמְּקוֹר שְׁמַמְנוּ בָּא וְיוֹצֵא
הַשְּׂמָן, הָרִי הוּא הֵינִי לְמַעְלָה
מְמַנּוּ. וְלִהְעִיר מִמֶּה שְׂכַתְב
הַפְּרָדִס'¹⁵ בְּעֲנֵן יְסוּד וּבְנֵן,
שְׂמָה שְׁלִמְטָה בְּעוֹלָם הַזֶּה
מְקוּמוֹ בְּתַחֲתִית וְהוּא נְחוּת
בְּמַעֲלָה, הֵנֵה לְמַעְלָה הוּא
הַעֲלִיּוֹן. כְּמוֹ הַיְסוּד, שְׁלִמְטָה
בְּבִינֵן גְּשָׁמִי הוּא בְּתַחֲתִית הַבְּנֵן
וְנִרְאָה פְּחוּת חָשׁוּב מֵהַבְּנִין עֲצֻמוֹ,
אֲבָל לְמַעְלָה בְּאֵלּוֹקוֹת הוּא
הַיְסוּד בְּמִדְרֵגָה נְעֻלִית יוֹתֵר,
לְמַעְלָה מֵהַבְּנֵן. וְעַל-דִּרְדֵּי-זֶה
בְּנוֹגַע לִזֵּית שֶׁהוּא מְקוֹר
(יְסוּד) הַשְּׂמָן, שְׂכַפְשָׁטוֹת

(8 הוריות יג, ב. 9) תהלים צ, י. (10) תו"א שם פא, סע"ג. קי, ד. תניא פל"ז (מז, א). (11) ראה גם ביאורו"ז להצ"צ ח"א ע' שכד. ד"ה הללו את ה' תשל"א (תורת מנחם - ספר המאמרים תשרי ע' קצא). (12) תו"א שם. וראה לקו"ת בהעלותך לו, ב. ועוד. (13) לקו"ת שם לא, א. (14) ראה גם אוה"ת פרשתנו ע' א'תקמו. ד"ה הללו את ה' הנ"ל. (15) שער כג (שער ערכי הכינויים) ערך יסוד. וראה סה"מ תרצ"א ע' שיח. וש"נ.

ואתה תצוה את בני ישראל וגו'

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הענינים כפי שהם למטה בגשמיות, הנית הוא במדרגה
2 תחתונה מהשמן והשמן נחשב יותר מהזית, אבל בפנימיות
3 הענינים כפי שהם למעלה, הנית הוא במדרגה עליונה
4 יותר מהשמן].
5 והינו, שכל שגדלה מעלת
6 השמן, בחינת החכמה (כולל
7 גם 'חכמה סתימאה', חכמה
8 'סתומה' ונעלמת שלמעלה מגילוי
9 פנ"ל הנעלית מחכמה סתם), הנה
10 הנית שהוא מקור השמן הוא
11 במדרגה נעלית יותר שהרי
12 בדרך כלל המקור נעלה מהדבר הבא
13 מהמקור. ועל-פי-זה, גם ענין
14 המרירות (החשף) שבזית אינו
15 חסרון (כפי שהוא לפי האופן הראשון
16 שהשמן נעלה מהזית, כי הזית מר
17 והשמן מתוק, כמבואר לעיל) אלא
18 רומז על מדרגתו הנעלית של
19 הזית, שהוא מבחינת הכתר
20 בחינת יתר עליון שלמעלה
21 מהספירות שלמעלה מהחכמה
22 (שמן), וכמו שכתוב¹⁶ על
23 בחינה נעלית זו, בחינת הכתר, וזהו
24 אור אלוקי נעלה שעליו נאמר וְשַׁת
25 חֶשֶׁף סְתָרוֹ, שנקרא חשף
26 להיותו מופשט מכל גדר של
27 אור הפא בגילוי¹⁷ והוא 'חשוף'
28 ונסתר.
29 ויש לומר שבזה בשני
30 האופנים האמורים לגבי היחס של
31 הזית והשמן ומי מהם נעלה יותר
32 תלוי גם הפירוש ד"שמן זית
33 וְ, אם "זך" קאי מכיון על
34 השמן, בפירוש רש"י וְשֵׁשׁ
35 בו בפירוש רש"י, עם היותו בעיקר
36 פשוטו של מקרא גם סודות
37 התורה, כפי שמוכח פעמים רבות
38 בשיחות של הרבי שבפירוש רש"י על
39 התורה יש גם "ינה של תורה]
40 שהכוונה היא שהשמן הוא זך נקי
41 וצולל בלי שמרים, או שקאי
42 או ש"ך" מכיון על הזית,

כפירוש האבן-עזרא [שגם בפירושו יש סודות התורה,
וכפי שמצינו שפירושו הובא ונתבאר ב'דברי אלקים'
תיים' תורת החסידות בכמה מקומות (ולקעיר כמה שכתב
עליו על האבן-עזרא אדמו"ר האמצעי¹⁸ (ולעת-עתה לא
מצאתי זה במקום אחר¹⁹)
שפסר נפשו על קדוש
(השם)] שצריך לקחת לשמן
למאור בבית המקדש הנגזרים של
הזית שהם "זכים" שאין בהם
עפוש או שלא נאכלה
קצתם, ומהם יעשו השמן
כו'.
והולך ומבאר את הקשר בין שני
הפירושים ב"ך" ושני האופנים
האמורים ביחס שבין השמן והזית.
והענין בזה, שלפי פשוטות
הענינים, שהזית שמעלים
ומסתיר על השמן הנמצא בחוכו,
מורה על הגוף והנפש
הבהמית שמעלימים
ומסתירים על אור הנשמה
המלוכשת בתוך הגוף והנפש הבהמית,
צריכה להיות זהירות
מיוחדת בבחירת הזית שממנו
יבוא השמן, שהזית עצמו יהיה
זך (כפירוש האבן-עזרא), כי
כאשר הזית אינו זך, והינו
שהגוף והנפש הבהמית אינם
מזופכים ומעודנים כלל, אלא
הם בתוקף התמריית ובמצב
הזה ישנו העלם והסתר גדול ביותר על
אור הנשמה, הנה לפעמים יכול
להיות שגם העצה ד'מבטשין
ליה' ביטול והכנעה של הגוף והנפש
הבהמית לא תועיל להתגבר על
תמריית הגוף והנפש
הבהמית.

כפירוש האבן-עזרא [שגם בפירושו יש סודות התורה,
וכפי שמצינו שפירושו הובא ונתבאר ב'דברי אלקים'
תיים' תורת החסידות בכמה מקומות (ולקעיר כמה שכתב
עליו על האבן-עזרא אדמו"ר האמצעי¹⁸ (ולעת-עתה לא
מצאתי זה במקום אחר¹⁹)
שפסר נפשו על קדוש
(השם)] שצריך לקחת לשמן
למאור בבית המקדש הנגזרים של
הזית שהם "זכים" שאין בהם
עפוש או שלא נאכלה
קצתם, ומהם יעשו השמן
כו'.
והולך ומבאר את הקשר בין שני
הפירושים ב"ך" ושני האופנים
האמורים ביחס שבין השמן והזית.
והענין בזה, שלפי פשוטות
הענינים, שהזית שמעלים
ומסתיר על השמן הנמצא בחוכו,
מורה על הגוף והנפש
הבהמית שמעלימים
ומסתירים על אור הנשמה
המלוכשת בתוך הגוף והנפש הבהמית,
צריכה להיות זהירות
מיוחדת בבחירת הזית שממנו
יבוא השמן, שהזית עצמו יהיה
זך (כפירוש האבן-עזרא), כי
כאשר הזית אינו זך, והינו
שהגוף והנפש הבהמית אינם
מזופכים ומעודנים כלל, אלא
הם בתוקף התמריית ובמצב
הזה ישנו העלם והסתר גדול ביותר על
אור הנשמה, הנה לפעמים יכול
להיות שגם העצה ד'מבטשין
ליה' ביטול והכנעה של הגוף והנפש
הבהמית לא תועיל להתגבר על
תמריית הגוף והנפש
הבהמית.

16) תהלים יח, ב. וראה לקו"ת פקודי ג, ד. ובכ"מ. 17) ד"ה הללו שם. 18) שערי תשובה ח"א ה, ב. 19) ראה גם אג"ק ח"י ס"ע קסט.

ביאור בדרך אפשר

1 וְעַל-דֶּרֶךְ הַיְדוּעַ 20 בחזרת החסידות בְּנוֹגַעַ לְקַלִּיפַת עֲמֶלְק,
 2 שבניגוד ל'קליפות' אחרות (כוחות של היפך הקדושה המעלימים על הקדושה
 3 כשם שהקליפה מכסה את הפרי) שיש דרכים לברר אותם ולהפכם ולהעלותם
 4 לקדושה, 'קליפת' עמלק היא 'קליפה' קשה במיוחד שְׂאִיִן שׁוֹם דָּבָר
 5 הַמוֹעִיל לָזֶה כּוֹ' ואין שום דרך
 6 לתקן ולהעלות אותה, אֲלֵא
 7 שְׁבִירָתוֹ זוּהִי תִקְנָתוֹ 21 כשם
 8 שלגבי כלים שנבלע בהם איסור יש
 9 כלים שאפשר להכשיר אותם על ידי
 10 הגעלה או ליבון אבל כלי חרס אין לו
 11 הכשר אלא שבירתו היא תקנתו, כך
 12 ב'הכשר' ותיקון רוחני, אי אפשר לתקן
 13 את קליפת עמלק אלא רק 'לשבור'
 14 ולבטל אותה לגמרי.
 15 וְלָכֵן יֵשׁ צוּרָךְ שְׁהִיִּית עֲצָמוֹ
 16 הרבו המסתיר על השמן יְהִיָּה זָךְ
 17 ומעודן, וְאֵז בְּנֹדָאֵי תוֹעִיל
 18 הַפְּתִישָׁה כּוֹ' כאמור שכאשר הגוף
 19 ונפש הבהמית הם לא חוזריים
 20 במיוחד, אזי הכתישה והביטול
 21 מועילים להאיר בו את אור הנשמה
 22 לַעֲשׂוֹתוֹ כְּלֵי לְאֻלָּקוֹת.
 23 אֲבָל מִצַּד פְּנִימִיּוֹת הָעֲנֻגִים,
 24 שְׁהִיִּית הוּא לא העלם והסתר על
 25 השמן אלא להיפך בְּחִינַת יִישׁת
 26 חֲשֵׁךְ סְתָרוֹ', חושך שלמעלה
 27 מאור וגילוי שֶׁהוּא לְמַעְלָה גַם
 28 מִהָאֹר שֶׁיִּשְׁךָ לְהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת
 29 הָעוֹלָמוֹת, האור האלוקי היורד
 30 ומשתלשל מדרגה לדרגה ומעולם
 31 לעולם וְהוּא הִיִּית' שלמעלה מ'סדר
 32 השתלשלות' תְּכֵלִית הַקְּדוּשָׁה
 33 וְהַבִּיטוּל, אין צוּרָךְ בְּזִהְרִירוֹת
 34 וְדִקְדוּק בְּנוֹגַעַ לְזִיַּת עֲצָמוֹ
 35 שיהיה זך' ומעודן שהי מדובר
 36 בדרגה נעלית ביותר, אֲלֵא רַק
 37 בְּשִׂיכוֹת לְשֶׁמֶן הַבָּא מִמָּנוֹ,
 38 שֶׁהוּא עֲנֻגֵן הַמְשַׁכָּה מֵהָאֹר
 39 שלמעלה מ'סדר השתלשלות'
 40 לְבַחֲבִינַת הַחֲכָמָה, הראשונה מבין
 41 עשר הספירות של 'סדר השתלשלות' שֶׁהִיא הַחֲכָמָה רֵאשִׁית הַגִּילוי
 42 בְּהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת, וְיֵשׁ לָהּ שִׂיכוֹת לְעוֹלָמוֹת, לא כמו ה'זיית' שהוא

ביאור בדרך אפשר

43 בחינה שלמעלה מהעולמות, וְלָכֵן צְרִיכָה לְהִיִּית זִהְרִירוֹת שֶׁהַשֶּׁמֶן
 44 וְהַבִּיטוּל יְהִיָּה נָקִי מִכָּל תַּעֲרֻבוֹת של דברים הסותרים לביטול, זָךְ
 45 בְּלֵי שְׁמָרִים הַנוֹסְפִים על השמן עצמו (כְּפִירוֹשׁ רִשִׁי, שְׁפִירוֹשׁוֹ
 46 הוּא יִינָה שֶׁל תוֹרָה 22, שֶׁהוּא יִינן מורה על הסוד, "נכנס יין יצא
 47 סוד", עֲנֻגֵן הַסוּד וְהַפְּנִימִיּוֹת
 48 בְּפְנִימִיּוֹת הַתוֹרָה גּוֹפָא עצמה,
 49 וְלָכֵן מְפָרֵשׁ רִשִׁי את הפסוק על-
 50 פִי פְּנִימִיּוֹת הָעֲנֻגִים).
 51 וְיֵשׁ לְבָאֵר הַדִּיּוּק בְּפִירוֹשׁ רִשִׁי
 52 האמור על "שמן זית זך" בְּשִׁלְיִלַת
 53 עֲנֻגֵן הַשְּׁמָרִים דְּוָקָא, שְׂאִינָם
 54 תַּעֲרֻבְתָּ דְּבָר זָר שְׂבֵא לתוך השמן
 55 מִבְּחוּץ, אֲלֵא הַשְּׁמָרִים בְּאִים
 56 מִהִיִּית עֲצָמוֹ ובכל זאת מציאותם
 57 היא סתירה לשמן זך' וטהור, וְהִינּוּ
 58 בַמְשַׁמְעוֹת הַפְּנִימִית של הדברים
 59 שְׁהִיִּית' הוא האור האלוקי שלמעלה
 60 מ'סדר השתלשלות', וְהִשְׁמֵן' הוא
 61 ספירת החכמה, הַתַּחֲלַת סדר
 62 השתלשלות, לְפִי שְׁמִצַּד סְפִירַת
 63 הַחֲכָמָה (שְׁמֵן) אֵינן מְקוּם
 64 לְמַצִּיאוֹת שֶׁל דְּבָר זָר (נִפְרָד)
 65 מִמֶּשׁ ואין צורך לשלול אותו
 66 (וְכִידוּעַ שְׁבַעֲוֹלָם הָאֲצִילוֹת,
 67 שְׁכָלְלוֹתוֹ הוּא בְּחִינַת
 68 הַחֲכָמָה 23, כמבואר בחסידות
 69 שקיימת חלוקה כללית בין ארבעת
 70 העולמות הכללים כך שעולם האצילות
 71 (אף שכמוכן יש בו את כל עשר
 72 הספירות) הוא עניין החכמה (עולם
 73 הבריאה - בינה, עולם היצירה -
 74 מידות, עולם העשייה - מלכות)
 75 וכעולם האצילות לא יגורף רַע 24
 76 אין שום מציאות שאיננה בטלה
 77 לאלוקות בחכלית הביטול, פִּינֵן
 78 שְׂמֵאִיר בְּהַ סְפִירַת הַחֲכָמָה אֹרֶךְ
 79 אֵינן-סוּף שֶׁהוּא לְבִדּוֹ הוּא
 80 וְאֵינן זולתו ואין שום מציאות
 81 שנפרדת מאלוקות (שְׁזוּהִי מְדַרְגַּת
 82 הַחֲכָמָה) 25, אֲלֵא שְׂמִצַּד
 83 שִׂיכוֹתָה של ספירת החכמה לְעוֹלָמוֹת - שְׁיָךְ בְּהַ שְׁמָרִים, שֶׁהֵם
 84 דְּבָר זָר בְּעֶרְךָ הַשֶּׁמֶן, כלומר, לא דבר זר וחיצוני ממש, אלא דבר זר

(20) סה"מ תרס"ה ס"ע רטז ואילך. ובכ"מ. (21) ע"פ כלים רפ"ב. (22) "היום יום" כט שבט. (23) ראה אוה"ת בראשית ח"ג תקסה, א. סה"מ תרל"ח ע' קפא. (24) תהלים ה, ה. וראה לקו"ת במדבר ג, ג. (25) תניא פ"ה בהגהה. (26) ח"ג קכת, ב (אד"ר).

ואתה תצוה את בני ישראל וגו'

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

42 ויבן על־פי המבאר ב'לקוטי תורה'³⁰ לאדמו"ר הזקן בענין
 43 שיעור פנינת, שפנינת הוא בחינת יו"ד דשם ה'נ'י³¹, שאינו
 44 צמצום גמור של האור האלוקי האין־סופי אלא רק על־דרך
 45 "לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה" כו'³², וכאשר
 46 הרב מוטר לתלמיד רעיון מטויים בדרך
 47 קצרה זה אמנם קיצור ביחס לאורך
 48 ולרוחב ולעומק של הרעיון אבל
 49 הקיצור מכיל את הענין כולו וזה רק
 50 קיצור ולא צמצום והינו, שגם
 51 שיעור מועט כולל בתוכו
 52 הרבה כו', ועד להמשכה
 53 עצומה עם כל החוקף והערך שיש
 54 באריכות הדברים (פחלשון
 55 ב'לקוטי תורה'³⁰), והינו לפי
 56 ששרש ההמשכה של האות יו"ד
 57 של שם הוי' הוא מלמעלה
 58 מסדר השתלשלות.
 59 ועל־פי־זה מוכן גם בנוגע
 60 לדייק הלשון "טפה". ומדיק
 61 רש"י בפירושו, כאמור, "טפה
 62 ראשונה", כי בטפה יש שתי
 63 מדרגות. טפת ה'יסוד' שעל־
 64 ידה היא ההמשכה מזעיר־
 65 אנפין המידות העליונות (הנקראות
 66 'פנים קטנות' כי ביחס לאור המאיר
 67 במוחין, אור המידות הוא 'קטן'
 68 ומועט) לבחינת מלכות (וזהו
 69 ענין השמן השני שפשר
 70 למנחות אך לא להדליק בו את
 71 המנורה), וטפת ה'יסוד' אבא,
 72 שהוא ענין ההמשכה של אור
 73 אלוקי מבחינת החכמה (וזהו
 74 ענין השמן הראשון שפשר
 75 למנורה). וזהו הדייק ברש"י
 76 "טפה ראשונה", שרומז על
 77 המשכת החכמה (ולא על
 78 ההמשכה מזעיר־אנפין,
 79 שזוהי הטפה השנייה והיא
 80 בדרגה נמוכה יותר).
 81 ד) והנה קדי לבא לבחינה
 82 היותר נעלית ד'שמן זית זך", לפי כל הפירושים האמורים לעיל,

1 יחסית לשמן שזוהי מדרגת החכמה עצמה וברוחניות הכוונה
 2 שבספירת החכמה, בגלל שבכל אופן יש לה שייכות לעולמות, צריך לשלול
 3 עירוב של דבר זר לגבי החכמה עצמה, היינו שלא תהיה בה תערובת של דבר
 4 כלשהו שאינו בטל לאווקות לגמרי (ובמפל־שפן מזה שאפילו
 5 בנוגע לחכמה סתימאה',
 6 חכמה 'סתומה' ונעלמת הנעלית
 7 מחכמה סתם איתא מוכב בזהר'²⁶
 8 דשקית ואשפתיה באתריה,
 9 פחמר טב על דרך־א כו'
 10 שקט ונמצא במקומו כיון טוב על
 11 שמרים, "שוקט על שמריו" (שזוהו
 12 ענין השמרים), ואם ביחכמא
 13 סתימאה' יש 'שמרים' ועל־אחת
 14 במה־וכמה שבבחינת
 15 החכמה סתם, כפי שהיא ראשית
 16 גילוי הספירות ושייכת לעולמות שפך
 17 ענין של שמרים ורק חכמה שהיא
 18 כ"שמן זית זך" נקיה וטהורה משמרים.
 19 וכל זה שפך רק בענין השמן,
 20 בחינת החכמה, מה־שאין־כן
 21 בענין הזית שהוא מקור
 22 החכמה, לא שפך אפילו ענין
 23 של שמרים ולכן אין צורך להדגיש
 24 ולהזהיר שהזית צריך להיות זך' כי
 25 מלכתחילה אין בו שום תערובת של
 26 דברים אחרים).
 27 ויש להוסיף ולבאר גם הדייק
 28 בלשון רש"י ששמן זית זך' הוא
 29 "טפה ראשונה" היוצאת מהזית
 30 (ולא הראשון סתם, בלשון
 31 המשנה²⁷ והרמב"ם²⁸ בענין
 32 זה), דלקאורה אינו מוכן
 33 דיוק הלשון "טפה", שחרי
 34 אין זה הכמות של "טיפה" בלבד
 35 לפי ערך פמות השמן הדרוש
 36 להדלקת המנורה אפילו
 37 ללילה אחד ששיעורו חצי
 38 לוג²⁹ (שיעור הלוג נזכר בתורה,
 39 לגבי קרבן מצורע עני, ושיעור חכמים
 40 שהוא כשיעור שש ביצים, וכמות
 41 השמן הדרושה כדי שהמנורה תדלק 'מערב עד בוקר' היא חצי לוג).

(27 מנחות פו, א. וראה גם פירש"י אמור כד, ב. 28) ה' איסורי מזבח פ"ז ה"ח. 29) משנה מנחות פח, א. גמרא שם פט, א. 30) גשא כז, ד. 31) רע"מ פ' פנחס (רמד, ב. רמז, ב) ופ' עקב (ערב, א) - לקו"ת שם. 32) פסחים ג, ב. חולין סג, א. וראה לקו"ת בשלח א, א. ביאורי הזהר פ' אחרי לאדמו"ר האמצעי (עו, ד) ולאדמו"ר הצ"צ (ח"א ע' שסג). ד"ה וידבר אלקים אכה"ד תשכ"ח פ"ג (תורת מנחם - ספר המאמרים סיון ע' שכח).

שבת פרשת תצוה, י"א אדר-ראשון, ה'תשכ"ה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 צריף להיות העגן ד"פתית", שהוא עגן פתישת הזית כדי
2 להוציא ממנו את השמן. ועגן זה הצורך לכתוש את הזית הוא לא רק
3 בנוגע לזית כפי שהוא במדרגה התחתונה, שהמיריות של
4 הזית מורה על בחינת חשוקא ומרירו דסטרא-אחרא,
5 החושך והמיריות של הסטרא-אחרא,
6 הצד האחר שאינו צד הקדושה והוא
7 מעלים ומסחיר על האור האלוהי,
8 ובכתישת הזית הוא עגן
9 דאתכפיא סטרא-אחרא כפייה
10 והכנעה של היפך הקדושה (פנ"ל)
11 סעיה ב), אלא גם כפי
12 שהזית הוא במדרגה
13 העליונה, מקור השמן ולכן
14 הוא נעלה מהשמן עצמו, והמיריות
15 שבו מורה על בחינת "ישת
16 חשך סתרו", העלם והסתר
17 למעליהם, העלם שלמעלה מגילוי,
18 ועד שמצד גודל מעלתו של
19 הזית לא שיהי בו אפילו עגן
20 של שמרים כמו בשמן (פנ"ל)
21 שלפי פירוש רש"י מטעם זה אין
22 התורה שוללת את השמרים ביחס לזית
23 אלא ביחס לשמן), מפל-מקום
24 צריף להיות גם בזית בדרגה
25 נעלית זו עגן של פתישה,
26 שהוא עגן הביטול
27 (ואדרבה, העגן ד"פתית"
28 הוא לא בנוגע לשמן, אלא
29 בנוגע לזית דוקא).
30 והולך ומבאר את משמעות עניינו של
31 "כתישת", כתישה וביטול ברוחניות
32 העניינים, ומדוע יש בה צורך בכך
33 בדרגה כה נעלית כמו הזית, אור
34 שלמעלה מסדר השתלשלות.
35 והעגן בזה, שאף שמדרגת
36 החכמה (שמן) היא תכלית
37 הביטול, ועל-אחת-כמה-
38 וכמה מקור החכמה (זית),
39 ובפרט שלאחר-הזית הוא צרכו
40 להביא את השמן אל משה
41 ("ויקחו אליך גו"), שעגנו
42 הוא תכלית הביטול, כמו

שפתוב³³ שמשו ואהרן אמרו על עצמם ונקנו מה, כלומר מה אנחנו
חשובים, ונמצא שמלכתחילה מדובר במוריות של ביטול מוחלט לאלוקות,
מפל-מקום צריף להיות גם הביטול ד"פתית" (ביטול
שני), שהוא הביטול דתשובה, כפי שמצינו שגם אצל
משה רבנו שביחד עם גודל מעלתו
והביטול המוחלט שלו היוצא
להיות עגן של תשובה³⁴,
ובלשון הזוהר שהמשיח בא כדי
לאתבא צדיקא בתיובתא³⁵,
להשיב צדיקים (שלא שייכים כלל
לחטא ועון) בתשובה, פי הצדיק -
עם היותו בתכלית הביטול
לאלקות, ואינו שיהי לעגן
של ישות ופירוד מאלוקות - הרי
גם הביטול שלו הוא באיזה
צורה, חבנית והגדרה מטוימת,
ולכן צריף לפעול בעצמו
העגן ד"פתית" (ער דארף
זיך ערשט צעשטויסן עליו
דווקא לכתוש את עצמו) מפל
עגן של ציור, שהביטול שלו
יהיה מעל כל ציור והגדרה שזוהי
עגן הביטול דתשובה, שזוהי
תנועה של העדר שביעות
רצון עצמית וביטול כל פרט והגדרה
של המציאות האישית, "אסורה
מפאן להתקרב שם"³⁶,
כפירוש רש"י על דברי משה רבנו
כשראה את הסנה בוער ולא נשרף,
"אסורה נא ואראה...", היינו התרחקות
מהמצב הנוכחי ומעבר למצב אחר,
ענין התשובה.
ועל-פי-זוהי יש לבאר גם
מאמר כ"ק אדמו"ר
(מהורש"ב) נשמתו-עגן³⁷
אודות גילוי התסידות על-ידי
אדמו"ר הזקן, מייסד חסידות חב"ד,
שהתחיל בעקר לאחרי יציאתו
ועל-פי-זוהי יש לבאר גם מאמר כ"ק אדמו"ר
(מהורש"ב) נשמתו-עגן³⁷ אודות
גילוי התסידות שהתחיל בעקר לאחרי פטרוברג,
מה הזית הזוהר כשפותשין

(33) בשלח טו, זח. (34) ראה לקו"ת שמע"צ צב, ב. 35) ראה לקו"ת דרושי שמע"צ שם. שה"ש נ, סע"ב. וראה זח"ג קנג, ב. (36) לשון רש"י שמות ג, ג. וראה ספר השיחות תש"ב ע' 46 ואילך. (37) ספר השיחות תורת שלום ע' 26.

ואתה תצוה את בני ישראל וגו'

יא

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

44 קָשָׁה וּמִצְוָה מוֹכֵן גַּם בְּנוֹגַע לְעִבּוּדַת כָּל אֶחָד וְאֶחָד
 45 מִיִּשְׂרָאֵל, גַּם מִי שֶׁלֹּא גִיעַ לְמַדְרִיגַת גְּבוּהַת זוֹ, וְאַעֲלוּ הָעִבּוּדָה שֶׁל "כְּתִיבֵת"
 46 ו"כְּתִישָׁה" הִיא בְּיִטּוּל וְהִכְנַעַת בְּרַמָּה יוֹתֵר פּוֹשְׁטָה שְׂאֵיִן לְהָשׁוּב בְּטַעוֹת
 47 שֶׁהַצֹּרֶךְ בְּעֵנְיָן דְּ"כְּתִיבֵת" הַחֲבִטּוֹת הַמְצִיאוֹת וְהַיִּשׁוּת' הַאִישִׁית הוּא
 48 רַק בְּגִלְל הַהֲתַעֲסָקוֹת בְּעֵנְיָנִי
 49 הָעוֹלָם, בְּמִסְחָר, אֲכִילָה
 50 וְשִׂתְיָה וְשִׂאָר עֵנְיָנֵי הַרְשׁוֹת
 51 שֶׁבָּהֶם הַקְדוּשָׁה וְהַאֲלוּקוֹת הֵם בְּהַעֲלֵם
 52 וְהַסְתֵּר וְלֹא תַחֲוֹשֵׁת בִּיטּוּל הֵם יְכוּלִים
 53 לַגְרוֹר אֶת הָאָדָם לִישׁוֹת וְהִיפֵךְ הַעִידוּן
 54 וְהוֹיכּוֹךְ, אֲלֹא גַם בְּעֵסְקוֹ בְּעֵנְיָנִי
 55 קְדוּשָׁה, לִימּוּד הַתּוֹרָה,
 56 הַתְּבוּנָנוֹת בְּתַפְלָה וְקִיּוּם
 57 מִצְוָה בְּהִידוּר, עֵינְיָנֵי קְדוּשָׁה
 58 שֶׁלְכַאוּרָה הַעִסּוּק בָּהֶם מַעֲדָן וּמוֹכֵךְ
 59 וְלֹא לְהִיפֵךְ צָרִיף לְהִיּוֹת הָעֵנְיָן
 60 דְּ"כְּתִיבֵת", הַבִּיטּוּל דְּתִשׁוּבָה
 61 גַּם בְּנוֹגַע לְצִיּוּר דְּקְדוּשָׁה, וְגַם
 62 דְּמוֹת וְתַבְנִיֹת אִישִׁית בְּעֵינְיָנֵי קְדוּשָׁה
 63 הָאָדָם נִדְרָשׁ לְבַטֵּל כִּי גַם זֶה קָשׁוּר
 64 לַגְדָרֵי הַמְצִיאוֹת הַאִישִׁית שֶׁלּוֹ לְוֹלֵי
 65 זֹאת, הִנֵּה בְּרִיבוּי
 66 הַהֲשַׁמְלָשְׁלוֹת וִירִידָה מְדַרְגָּה
 67 לְדַרְגָּה יְכוּל לְבֹא גַם לְכַחֲנִיַת
 68 הַנְּזִיַת שְׁמַעְלִים וּמִסְתִּיר כו"ו].
 69 (ה) אֲמַנָּם אִף שֶׁבְּפִרְטוּיֹת הַעֵנְיָן
 70 הַרוֹחֲנֵי שֶׁל כְּתִישַׁת הַזֵּית קִיּוּם בְּעִבּוּדַת
 71 ה' בְּכֹל הַמְדַרְגּוֹת, כְּמַבּוּאָר לְעִיל
 72 בְּאִיכוּת, כְּלָלוֹת הָעֵנְיָן
 73 דְּכְתִישַׁת הַנְּזִיַת ("כְּתִיבֵת")
 74 שֶׁלִּיו מְדוּבָר בְּפִרְשָׁה זוֹ בְּתוֹרָה הוּא
 75 רַק פְּאֶשֶׁר צְרִיכִים לְהוֹצִיא
 76 מִמֶּנּוּ מִהוּיֵת שְׁמֵן כְּדֵי לְהַאִיר,
 77 כְּלִשׁוֹן הַכְּתוּב "כְּתִיבֵת לְמֵאֹר",
 78 הֵינּוּ "כְּתִיבֵת" כְּדֵי לְהַאִיר, שְׁזָהוּ
 79 עֵנְיָן הַדְּלָקָה הַמְּגוֹרָה,
 80 שֶׁהַפְּנֵה בְּזָה הִיא בְּשִׁבִיל
 81 לְהַאִיר אֶת הָעוֹלָם בְּרוֹחֲנוּיֹת,
 82 לְהַבִּיא לְתוֹכּוֹ גִילּוֹי אֲלוּקוֹת, כְּמַאֲמָר
 83 רְבוּתֵינּוּ ז'ל³⁹ לְגַבִּי הַדְּלָקָה
 84 הַמְּגוֹרָה לֹא לְאוֹרָה אֲנִי הַקְדוּשָׁה
 85 בְּרוּךְ-הוּא צָרִיף, וְלִכְן הִיּוֹ
 86 בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ חֲלוּנֵי שְׁקוּפִים אֲטוּמִים⁴⁰, כְּדֵי לְהוֹצִיא

1 מִהַמָּסַר שֶׁהִיא בְּעִיר פֶּטֶרְבוּרְג, מִה הַנְּזִיַת הַזֵּה בְּשִׁפּוֹתֶשֶׁן אוֹתוֹ
 2 הוּא מוֹצִיא שְׁמֵנוֹ כו"ו³⁸ כִּי עִיקַר הַגִּילּוֹי וְהַפְּצַת מַעֲנִיֹת הַחֲסִידוֹת
 3 'חֲצוּה', הַתְּחִיל בְּעִיקַר לְאַחַר הַמָּסַר וְהַיִּסּוּרִים שֶׁעָבְרוּ עַל אֲדַמּוּר' הַזֶּקֶן שֶׁהֵם
 4 בְּבַחֲנֵת 'כְּתִישָׁה'.
 5 וּמִקְדִּים הַרְבֵּי הַרְשָׁב, הַגַּם
 6 שְׁקִשָׁה לֹמֵר כֵּן כִּי קָשָׁה לֹמֵר
 7 שֶׁאֲדַמּוּר' הַזֶּקֶן הִיּוֹ זֶקֶק לְכְתִישָׁה'
 8 וְבִיטּוּל, אֲבָל הָאֲמַת הוּא כֵּן.
 9 וְלִכְאוּרָה, לֹא רַק שְׁקִשָׁה
 10 לֹמֵר כֵּן, אֲלֹא אִי-אֶפְשֶׁר לֹא
 11 יִיטַח לֹמֵר כֵּן, שְׁהָרִי כְּתִישַׁת
 12 הַנְּזִיַת הִיא דְּבַר נַחוּץ בְּגִלְל
 13 שֶׁהוּא מַעְלִים עַל הַשְּׁמֵן, הֵינּוּ
 14 מִסְתִּיר עַל הָאוּר, וְעַל-דֶּרֶךְ אֲעָא
 15 דְּלֹא סְלִיק בִּיהַ נְהוּרָא
 16 מְבַטְשִׁין לִיהָ⁵, עַץ שֶׁלֹּא עוֹלָה בּוֹ
 17 אוֹר מְבַקְעִין אוֹתוֹ, כְּמַבּוּאָר לְעִיל,
 18 וְאִיף שְׁזָה לֹמֵר זֹאת בְּנוֹגַע
 19 לְרַבְּנּוּ הַזֶּקֶן וְכִי הִיּוֹ בּוֹ חֲסִידוּשׁוֹם
 20 חִיסּוֹן שְׂכִידֵי לְתַקְנּוּ הִיּוֹ זֶקֶק
 21 לְבִיטּוּשׁ וְהָרִי לֹא יִיטַח לֹמֵר כֵּן!
 22 אִף הָעֵנְיָן הוּא, שֶׁהַפְּנֵה בְּזָה
 23 לְבִיטּוּל דְּ"כְּתִיבֵת" שְׁצָרִיף
 24 לְהִיּוֹת גַּם בְּדַרְגָּא הַיּוֹתֵר
 25 עֲלִיּוֹנָה דְּזֵינָה, מְקוֹר הַשְּׁמֵן,
 26 עַל-דֶּרֶךְ הַמְּבּוּאָר לְעִיל לְגַבִּי מִשֶׁה רַבְּנּוּ
 27 וּבְעֵינֵי הַתְּשׁוּבָה כְּפִי שֶׁהוּא אֲצֵל
 28 הַצְּדִיקִים, שְׁזָהוּ הַבִּיטּוּל
 29 דְּתִשׁוּבָה (שְׁדוּגְמָתוֹ הוּא עֵנְיָן
 30 הַיִּסּוּרִים וְהַמְּסִירוֹת נְפִשׁ'
 31 שְׁבַמְאָסָר שֶׁל רַבְּנּוּ הַזֶּקֶן) שְׁצָרִיף
 32 לְהִיּוֹת "כְּתִיבֵת" בְּאוֹפֵן כִּזֶּה גַּם
 33 אֲפִילוֹ אֲצֵל מִשֶׁה רַבְּנּוּ כו"ו.
 34 וְיֵשׁ לֹמֵר בְּכֹנֶת דְּבָרֵי
 35 אֲדַמּוּר' הַרְבֵּי הַרְשָׁב בְּנִשְׁמָתוֹ'
 36 עֵדָן "שְׁקִשָׁה לֹמֵר כֵּן",
 37 שְׁזָהוּ לְפִי שְׁבַדְבְּרֵי רַצָּה
 38 לְעוֹרֵר אֶת הַשּׁוֹמְעִים אֶת שִׁיחָתוֹ עַל
 39 עִבּוּדָה זוֹ (לְאַתְבָּא צְדִיקָא
 40 בְּתִיבְתָא לְעוֹרֵר לְעִבּוּדַת הַתְּשׁוּבָה
 41 גַּם אֶת מִי שֶׁנִּמְצָא בְּמַדְרִיגַת 'צְדִיק'),
 42 וְהָרִי כְּדֵי לְבֹא לְזָה לְתִשׁוּבָה
 43 בְּדַרְגָּה כִּזֶּה (לְבַטֵּל אֲפִילוֹ אֶת הַצִּיּוּר' שֶׁל הַבִּיטּוּל) יֵשׁ צוֹרֶךְ בְּעִבּוּדָה

(38) ראה מנחות נג, סע"ב. שמו"ר רפ"ו. (39) מנחות פו, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 אֹרְהָ לְעוֹלָם⁴¹ בשונה מחלון רגיל שנועד להביא את האור מבחוץ לתוך
 2 הבית, החלונות של בית המקדש נועדו להביא את אורו החוצה (ובלשון
 3 הגמרא: "שולחן בצפון ומנורה בדרום. אמר ר' זריקא אמר ר' אלעזר, לא
 4 לאכילה אני צריך ולא לאורה אני צריך. ויעש [שלמה המלך] לבית חלוני
 5 שקופים אטומים, תגא שקופין
 6 [מבפנים] ואטומים [מבחוץ]. לא
 7 לאורה אני צריך, מחוץ לפרוכת העדות
 8 באהל מועד, עדות הוא לכל באי עולם
 9 שהשכינה שורה בישראל").
 10 וְהֶעֱנֵן בָּזָה, שְׁהִיִּית מִצַּד
 11 עֲצָמוֹ, מִצַּד גּוֹדֵל מֵעֲלָתוֹ אֵינּוּ
 12 זְקוּק לְעֶנְיָן ד'פְּתִית" ובעצם
 13 אין צורך לכתוש אותו (וגם אינו
 14 יכול להגיע להענין
 15 ד'פְּתִית", כִּינּוֹן שְׂאִין לָךְ דְּכָר
 16 שְׂיֻכַּל לְפַעוּל בּוֹ הַבֵּיטוּל
 17 ד'פְּתִית", כִּי מִפְּנֵי מַעֲלָתוֹ אֵין
 18 לשום דבר השפעה עליו). וְרַק
 19 פֶּאֶשֶׁר צְרִיכִים לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ
 20 שְׂמֹן לְמַנּוֹרָה דְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ
 21 כְּדֵי לְהַאִיר לְעוֹלָם, הִנֵּה מִצַּד
 22 הַשְּׂיֻכּוֹת לְצִיּוּר הָעוֹלָם שְׁהוּא
 23 מְחוּץ לְקְדוּשָׁה, שֶׁהָרִי כְּדֵי לְהַאִיר
 24 את העולם יש צורך בשייכות מסוימת
 25 לעולם יש צורך בְּעֶנְיָן
 26 ד'פְּתִית" (שְׁזַהוּ הַבֵּיטוּל
 27 לְצִאת מִהַצִּיּוּר שְׁלוֹ שֶׁמִּצַּד עֲצָמוֹ
 28 הוא נעלה מכדי להאיר בעולם,
 29 כמבואר לעיל שהוית, לפי פירוש זה,
 30 מסמל אור אלוקי שלמעלה מהעולם,
 31 כְּדֵי לְהַאִיר אֶת הָעוֹלָם וְלֵאחֹר
 32 שיש לו שייכות לעולם, יש לו צריך
 33 ב"כחית", כתיבה וביטול, במובן יציאה
 34 מה'ציור' שלו).
 35 וְכִמּוֹ הַנְּשָׁמָה, הַנֶּפֶשׁ הָאֱלוּקִית שֶׁל
 36 יְהוּדִי, שְׁדוּקָא בִּירִידְתָּהּ לְמִשָּׁה
 37 לְכַרֵּר אֶת הַגּוֹף וְהַנְּפֶשׁ
 38 הַבְּהֻמִּית, להפריד בין הטוב והרע
 39 שבהם ולהעלות את הטוב לקדושה,
 40 הָרִי הִיא זְקוּקָה לְעֶנְיָן
 41 הַתְּשׁוּבָה, וְדוּקָא עַל-יְדֵי-זָה
 42 בכוח הירידה הָרִי הִיא מַגְעֵת
 43 לְהַעֲלוֹי דְּבַעֲלֵי-תְשׁוּבָה

44 שְׁלֹמֶעֱלָה מִצְדִּיקִים כמבואר בחסידות שעל-ידי הירידה למטה. הנשמה
 45 מגיעה לעלייה למעמד ומצב גבוה ונעלה יותר מכפי שהייתה קודם הירידה.
 46 (וְעַל-פִּי-זָה יוֹכֵן מַה שְׁכַתוּב וְיִקְחוּ אֶת שְׂמֵן הַזֵּית אֲלֶיךָ גו',
 47 אֶל מִשָּׁה, אֵף שֶׁהִדְלַקְתָּ הַמַּנּוֹרָה הַזֹּצְרָכָה לְהִיּוֹת עַל-יְדֵי
 48 אֶהָרֵן, וְלֹא עַל-יְדֵי מִשָּׁה
 49 (וּבִפְרָט שֶׁשְׂמֹן לֹא הִיָּה
 50 יָכוֹל לְהִיּוֹת מִמוֹנוֹ שֶׁל מִשָּׁה,
 51 אֶלֹא הוֹצְרָךְ לְהִיּוֹת מִמוֹן
 52 צָבוּר דוּקָא⁴² ואם כן מתחזקת
 53 השאלה לשם מה היה צריך להביא את
 54 השמן אל משה דווקא), כִּי בְּכֵדִי
 55 לְהַדְלִיק אֶת הַמַּנּוֹרָה בְּשִׁבִיל
 56 לְהַאִיר אֶת הָעוֹלָם, יֵשׁ צוּרָךְ
 57 בְּמִדְרַגַּת הַבֵּיטוּל דְּמִשָּׁה,
 58 לְאַחֲרֵי שֶׁנַּעֲשָׂה אֶצְלוֹ הֶעֱנֵן
 59 ד'פְּתִית", שֶׁהוּא בֵּיטוּל נִעְלָה
 60 ביותר, עֲנִיָן הַתְּשׁוּבָה כִּפִּי שֶׁהוּא
 61 במדרגת הצדיקים, כמבואר לעיל,
 62 וְזוּהִי הַבֵּיטוּל שֶׁל מִשָּׁה ה'נְתִיבֵת
 63 כַּח' לְאַהֲרֹן לְהַאִיר אֶת
 64 הָעוֹלָם עַל-יְדֵי הַדְּלָקָה
 65 הַמַּנּוֹרָה (שֶׁהוֹצְרָכָה לְהִיּוֹת
 66 בְּפוּעֵל עַל-יְדֵי אֶהָרֵן, וְלֹא
 67 עַל-יְדֵי מִשָּׁה).
 68 והלך ומבאר, לפי זה, מהי פעולתו של
 69 משה ומהי פעולתו של אהרן בעניין
 70 המנורה:
 71 וְהֶעֱנֵן בָּזָה, כְּמִבְּאֵר בְּאֵרוּכָה
 72 בְּדְרוּשִׁים מאמרי חסידות
 73 שֶׁה'נְתִיבֵת כַּח' עַל עֶנְיָן
 74 הַדְּלָקָה הַמַּנּוֹרָה הִיא עַל-יְדֵי
 75 מִשָּׁה דוּקָא וְיִלְהַעִיר גַּם
 76 מִמֶּאֱמַר רַבּוֹתֵינוּ ו'ל⁴³ עַל
 77 הַפְּסוּק⁴⁴ וְתָרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב
 78 הוּא (שְׁנֵאֲמַר בְּמִשָּׁה),
 79 שְׁבַשְׂעָה שְׁנוּלָד - נְתַמְלָא
 80 הַבֵּית כּוֹלוֹ אוֹרָה, וּמְדַבְּרֵי חֲכָמֵינוּ
 81 ז"ל אלה יש ללמוד על הקשר
 28 וְהֶעֱנֵן בָּזָה, כְּמִבְּאֵר בְּאֵרוּכָה בְּדְרוּשִׁים
 29 שֶׁה'נְתִיבֵת כַּח' עַל עֶנְיָן הַדְּלָקָה
 30 הַמַּנּוֹרָה הִיא עַל-יְדֵי מִשָּׁה דוּקָא וְיִלְהַעִיר גַּם
 31 הַפְּסוּק⁴⁴ וְתָרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא (שְׁנֵאֲמַר בְּמִשָּׁה), שְׁבַשְׂעָה שְׁנוּלָד - נְתַמְלָא
 32 הַבֵּית כּוֹלוֹ אוֹרָה], שְׁעַל-יְדוֹ הִיא הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה, שֶׁעֲנִיָּנָה הוּא גִּילּוֹי יְחִידוֹ

(40) מלכים-א ו, ד. (41) מנחות שם ובפירוש"י. (42) ראה יומא ג, ב. (43) סוטה יב, א. (44) שמות ב, ב.

ואתה תצוה את בני ישראל וגו'

ביאור בדרך אפשר

1 והשייכות המיוחדת של משה דוקא לעניין האור, אף שאין הוא המדליק את
 2 המנורה בפועל, **שְׁעַל־יָדוֹ הִיא הַמְּשַׁכֶּת הַתּוֹרָה**, כמאמר המשנה
 3 "משה קיבל תורה מסיני ומסרה..." **שְׁעַנְיָנָהּ** של התורה הוא **גִּילּוֹי**
 4 **יְחֻדוּ וְתִפְרָף לְמִטָּה כְּמוֹ לְמַעְלָה** להביא לידי כך שאחדות ה'
 5 תתגלה למטה כפי שהיא גלויה
 6 למעלה, בעולמות עליונים.
 7 **וְזֶהוּ גַם מִה שֶׁגִּבְי מִשֶּׁה**
 8 **נֶאֱמַר** לגבי משך הזמן שהמנורה
 9 צריכה לדלוק ולהאיר "**לְהַעֲלוֹת נֵר**
 10 **תְּמִיד**", **כִּי הִגִּילּוֹי אֱלוֹקוֹת**
 11 בעולם **שְׁעַל־יָדֵי הַתּוֹרָה הוּא**
 12 **בְּאוֹפֶן שֶׁלְּמַעְלָה מִהַחֲלוּקִים**
 13 **דְּיוֹם וְלִילָה כּוּ'** שהם מושגים
 14 מגדרי העולם (**וְעַנְיָנוּ בַּעֲבוּדָה**
 15 **הוּא מִה שֶׁהַנְּשָׂמָה הִיא תְּמִיד**
 16 **בְּאִמְנָה אִתּוֹ יְתִבְרָף** ⁴⁵ כמבואר
 17 בספר התניא שהנשמה עצמה נשאת
 18 דבוקה בקדוש-ברוך-הוא תמיד, אפילו
 19 בשעה שהאדם עובר עבירה חס'
 20 (ושלום).
 21 **אֲבָל הַדְּלָקַת הַמְּנֹרָה בְּפוּעַל,**
 22 **לְהָאִיר וּלְכַרֵּר אֶת הָעוֹלָם תּוֹךְ**
 23 **הַתְּלַבְּשׁוֹת בְּגֵרֵי הָעוֹלָם, הִנֵּה עַל**
 24 **זֶה נֶאֱמַר "יַעֲרֵף אוֹתוֹ אֶהְרֶן**
 25 **מַעֲרַב עַד בְּקֶרֶךְ", שְׁזָהוּ בְּאוֹפֶן**
 26 **שֶׁ"בְּרִישָׁא חֲשׂוּכָא וְחֲדַר**
 27 **נְהוּרָא** ⁴⁶, בתחילה חושך ואחר כך
 28 אור (כדברי הגמרא שהעוים, השחורות
 29 בדרך כלל, מזהלכות בראש העדר
 30 והכבשים, הלבנות בדרך כלל מזהלכות
 31 אחריהן כדרך שנכרא העולם
 32 שבתחילה היה חושך - ויהי ערב,
 33 ואחר-כך נהיה אור - ויהי בקור)
 34 **וְכִידוּעַ בְּעֵינַי לְשׁוֹן הַזּוּהָר**
 35 **בְּשִׂיכוֹת לְפִסּוֹק "רִנֵּי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן"**
 36 **רְנָנָה בְּרַמְשָׁא בְּלִילָה וְשִׁמְחָה**
 37 **בְּצַפְרָא** ⁴⁷, בבוקר
 38 העבודה היא כשעדיין יש העלם והסתור, ואז יש רק 'רינה'. וכשמתגברים על
 39 החושך ויש בוקר ואור, יש 'שמחה' שהיא גילוי לגבי 'רינה'.
 40 **וּבְפִרְטִיּוֹת יוֹתֵר, בְּמִבְאֵר בְּאֶתֶד הַבִּיכְלָאף** כרכים של מאמרי
 41 חסידות בכתביד **שְׁלֵא נִדְפְּסוּ עֲדִין** ⁴⁸, שְׁאֶהְרֶן הוּא שׁוֹשְׁבֵינָא

ביאור בדרך אפשר

42 **דְּמִטְרוֹנִיתָא** ⁴⁹, (מילולית: השושבין של הגביה, המלכה, ועל המשמעות
 43 הרוחנית של הדבר מבואר ב'תורה אור' בפרשת השבוע: "אהרן שושבינא
 44 דמטרוניתא, מטרוניתא הוא מקור נשמות ישראל... ואהרן הוא השושבין להם
 45 כמו על-דרך-משל חתן וכלה שצריכין שושבין לילך עמהם לפי שאי-אפשר
 46 להם לילך בעצמם מחמת הבושה
 47 וצריכין סעד לתמכם. כך להיות
 48 התכללות נשמות ישראל במקורם באור
 49 אין-סוף ברוך-הוא אין להם כח מצד
 50 עצמם רק על-ידי בחינת אהרן שהוא
 51 שושבינא דלהון...") **שְׁהוּא עֵינַי**
 52 **"שושבינא דמטרוניתא" בְּחִינַת**
 53 **דְּבוּר הַעֲלִיּוֹן שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁף**
 54 **חַיּוֹת הָעוֹלָמוֹת עַל־יְדֵי עֲשָׂרָה**
 55 **מְאֻמְרוֹת, אֲבָל מִשֶּׁה הוּא**
 56 **שׁוֹשְׁבֵינָא דְּמִלְכָּא** ⁴⁹, השושבין
 57 של המלך (החתן, הקדוש-ברוך-הוא)
 58 **וְהָרִי לָאו אֹרְחָא דְּמִלְכָּא**
 59 **לְאֶשְׁתַּעֲי בְּמִילֵי דְּהָרִי וְיִטָּא** ⁵⁰,
 60 אין דרכו של המלך לדבר ולהתעסק
 61 בדברי הדיוטות **שְׁהוּא עֵינַי חַיּוֹת**
 62 **הָעוֹלָמוֹת, אֲלָא בְּדַבְרֵי תוֹרָה**
 63 **דְּרוּקָא** ולכן משה רבינו שושבין
 64 המלך פועל את המשכת התורה, ואהרן
 65 פועל את המשכת האלוקות לעולם.
 66 **וְכַמְבָּאָר שָׁם**, במאמר הנוכר,
 67 **שְׁזָהוּ גַם מִה שֶׁאֶמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ**
 68 **ז"ל ⁵¹ שְׁמֵי שְׁתוֹרְתוֹ אוּמְנוֹתוֹ**
 69 **ואינו מפסיק מלימוד התורה לאף**
 70 **עיסוק אחר, פְּטוּר מִן הַתְּפִלָּה** ⁵²,
 71 **כִּי עֵינַי שְׁמוֹנָה־עֶשְׂרֵה בְּרִכּוֹת**
 72 **דְּתְּפִלָּה הוּא לְהַמְשִׁיף אֱלֻקוֹת**
 73 **מִלְּמַעְלָה לְמִטָּה עַד שֶׁהַמַּשְׁכָּה תֵרֵד**
 74 **לְעוֹלָם הוּהוּ בְּכַחֲנִית אֹר וְשִׁפְעַ**
 75 **גְּשָׁמִי, חַיִּי שְׁעָה** ⁵³, דברים
 76 גשמיים שחולפים ועוברים, **וְהָרִי גַם**
 77 **עֵינַי לְיִמּוּד הַתּוֹרָה הוּא**
 78 **הַמְּשַׁכֶּת אֱלֻקוֹת, וְאֶדְרָבָה,**
 79 **בְּאוֹפֶן נַעֲלָה יוֹתֵר, חַיִּי עוֹלָם** ⁵³, חיים של נצח, **וְלִכְּן, מִי**
 80 **שְׁתוֹרְתוֹ אוּמְנוֹתוֹ הָרִי הוּא פְּטוּר מִן הַתְּפִלָּה, כִּינֵן שְׁגַם**
 81 **עַל־יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה וְגַם לִלֵּא הַתְּפִלָּה הָרִי הוּא מְמַשִּׁיף אֱלֻקוֹת**
 82 **מִלְּמַעְלָה לְמִטָּה, וְכַאֲוֹפֶן נַעֲלָה יוֹתֵר** מאשר ההמשכה הנפעלת על

(45 תניא ספכ"ד. 46 שבת עז, ב. 47 זח"א רכט, ב. וראה תו"א מקץ לו, א ואילך. 48 נדפס לאח"ז במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' עא. והקיצור - באוה"ת פרשתנו ע' איתקעב. 49 ראה זהר ח"א רסו, ב. ח"ב מט, ב. ח"ג כ, א (ברע"מ). נג, ב. ערה, ב. תו"א פרשתנו פא, א ואילך. 50 זח"ג קמט, ב. 51 שבת יא, א. 52 ראה גם תו"א פרשתנו פב, רע"א. 53 שבת יו"ד, א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ידי התפילה, וְהָרִי בְּקָלָל מְאֹתִים מְנָה⁵⁴ כשם שמאחיים כוללים
2 בתוכם גם מאה, כך הדבר הגדול יותר, ההמשכה שעל-ידי התורה, כולל
3 בתוכו את הדבר הקטן יותר, ההמשכה שעל-ידי תפילה.
4 ומְפַל־מְקוֹם, הִנֵּה גַם מִי שֶׁתּוֹרָתוֹ אוֹמְנוֹתוֹ מִפְּסִיק
5 לְקִרְיַאת־שְׁמֵעֵי⁵¹, כִּי אֵי-
6 אֶפְשָׁר לֹא יִכּוּלָּה לְהִיּוֹת
7 הַמְשָׁכָה שֶׁל אֹרֹךְ אֲלוּקֵי מַלְמַלָּה
8 לַמְטָה, מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶל הָאָדָם
9 בְּלֹא הַעֲלָאָה תַּחֲלָה מַלְמַטָּה
10 לַמַּעֲלָה, הַתְּקַרְבוֹת לְאֲלוּקוֹת מֵצַד
11 הָאָדָם. וְאַף שֶׁהַעֲנִיָּן דְּתוֹרָתוֹ אוֹמְנוֹתוֹ הוּא כְּמוֹ רַבִּי
12 אוֹמְנוֹתוֹ לְאִמִּיתוֹ הוּא כְּמוֹ רַבִּי
13 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי שְׁאָמַר בְּחֵד קְטִירָא
14 קְטִירָא אֲתַקְטְרָנָא⁵⁵, בְּקִשּׁוֹר אַחַד
15 הַנְּנִי קְשׁוּר הִנְנִי שֶׁהוּא תְּמִיד
16 בְּכַחֲשִׁית הַעֲלָאָה מַלְמַטָּה לַמַּעֲלָה
17 כּוֹ', וְלִמָּה אִם כֵּן הוּא זָקוּק לְהַפְסִיק
18 מִתְּלַמּוּדוֹ כְּדִי לְקַרְוֹא קְרִיאַת שְׁמַע וְהָרִי
19 לְוִלֵי זֹאת הוּא תְּמִיד בִּתְנוּעָה' שֶׁל
20 הַעֲלָאָה, הָרִי זֶה רַק שְׂאִינִי
21 צְרִיף לְהַתְּעוֹרְרוֹת שְׁעַל-יְדֵי
22 פְּסוּקֵי-דְזֻמְרָה וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה,
23 וְגַם לֵאלֹהֵי הַתְּעוֹרְרוֹת הַזֶּה הוּא נִמְצָא
24 בִּתְנוּעָה' נִפְשִׁית שֶׁל 'הַעֲלָאָה' אֲבָל
25 גַּם הוּא צְרִיף לְהַעֲלָאָה
26 דְּקִרְיַאת־שְׁמֵעֵי⁵⁶ שֶׁהִיא הַתְּעוֹרְרוֹת
27 וְהַתְּקַרְבוֹת לְאֲלוּקוֹת בְּאוֹפֵן נִעֲלָה
28 בְּמִיּוּחַד וְאֵי אֶפְשָׁר לְהִגִּיעַ אֵלֶיהָ לֵאלֹהֵי
29 קְרִיאַת שְׁמַע, וְלִצְרוּךְ הַעֲלָאָה זֶה גַם מִי שֶׁתּוֹרָתוֹ אֲמַנּוֹתוֹ מִפְּסִיק מִלְּמִוּדוֹ וְקוֹרֵא
30 קְרִיאַת שְׁמַע. וּמִוֹסִיף שָׁם⁵⁷ בְּמֵאמְרוֹ הַנוֹכְרִי: וְעֵינֵי יְרוּשָׁלַיִם⁵⁸

הוֹבָא בְּמֵאמְרוֹ' סֵפֶר הַמֵּאֹרֹת עַל הַרִי"ף רִישׁ פְּרָק־קַמָּא תַּחֲלִילַת פְּרָק
ראשון דְּשַׁבְּת⁵⁹, מִשְׁמַע שְׁלֹא הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרַי יוֹחָאֵי עֲצֻמוֹ
מִפְּסִיק מִלְּמִוּדוֹ גַּם אֶפְלוֹ לְקִרְיַאת־שְׁמַע, יִתְכַּן לְפִי מָה
שְׁכָתוֹב בְּחֵד קְטִירָא כּוֹ' וְדַבְּרִים אֵלֶּה סוֹתֵרִים לְכַאוּרָה אֶת הָאֵמֹר
לְעֵיל שְׂרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרַי יוֹחָאֵי כֵּן הִיָּה
מִפְּסִיק לְקִרְיַאת שְׁמַע.
וַיֵּשׁ לְבָאָר זֶה וְלִישָׁב אֶת הַסְּתִירָה
עַל-פִּי הַמְּבַאֵר בְּהַמְשָׁךְ
תְּרַסִּי בְּעֵנֵי הַעֲלִיּוֹת מִדְּרַגָּה
לְדְרַגָּה דְּלְעֵתִיד-לְבָא (וְשִׁכּוֹתָן
לְסַעוּדוֹת דְּשַׁבְּת), שְׁשִׁלְמוֹת
הַעֲלִיָּה דְּלְעֵתִיד-לְבָא (לְאַחֲרֵי
שְׁיִקוּיָם הַיְעוּד⁶⁰ אֶת רוּחַ
הַטּוֹמָאָה אֲעִבִיר מִן הָאֲרִיזִן)
הִיא בְּכַחֲשִׁית מְנוּחָה בְּעֵצָם⁶¹,
מְנוּחָה שְׂאִינָה לְשֵׁם מְטָרָה מְסוּיִמַת
(כְּמוֹ כְּדִי לְהַשִּׁיב אֶת הַכּוֹחוֹת אַחֲרָי
מִלְּאֲכָה מִיִּגְעַת אוֹ כְּהַכְנֵה לְקִרְאָת
עֲבוּדָה) אֲלֵא בְּגַלְל הַמַּעֲלָה וְהַעוֹנֵג
שְׂכַמְנוּחָה כְּשֶׁלְּעֲצֻמָּה שְׂאֵז בְּשֶׁלֶב זֶה
שֶׁל לְעֵתִיד-לְבָא כְּאִשֶׁר הַעֲלִיָּה תְּהִיָּה
מוֹשְׁלַמַת לֹא יִהְיֶה עֲנִיָּן שְׁל
יְרִידוֹת וְעֲלִיּוֹת כּוֹ'⁶², וְהוּא
עֲנִיָּן יוֹם שְׁפוּלוֹ שַׁבְּת וּמְנוּחָה
לְחֵי הַעוֹלָמִים⁶³, מְנוּחָה נִצְחִית,
וְכַשְׁבָּאִים לְשֶׁלֶב זֶה כְּבִר אֵין הַכְּרָה
בְּעֲבוּדָה בְּדֹרֶךְ שֶׁל הַעֲלָאָה מַלְמַטָּה
לְמַעֲלָה שְׂתַכִּיא אֶת הַהִמְשָׁכָה מַלְמַעֲלָה
לְמַטָּה, וּבְמִדְרִיגָה זוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרַי יוֹחָאֵי לֹא הַפְּסִיק מִתְּלַמּוּדוֹ גַּם לְקִרְיַאת
שְׁמַע.
60

(54) ב"ק עד, א. 55) ראה זח"ג (אד"ו) רפח, א. 56) ראה גם אוה"ת פרשתנו ע' א'תקנג. וראה גם שם ע' א'תקמח. (57) אוה"ת שבעה ערה 48. 58) שבת פ"א ה"ב. 59) ט, ב (ד"ה ירושלמי). 60) זכרי' יג, ב. 61) ראה המשך תרס"ו ע' תקמג ואילך. 62) המשך תרס"ו ע' יב. ע' קה. 63) תמיד בסופה.

המשך ביאור למסכת גיטין ליום המישי עמ' א

1 – דיבור בעלמא לומר לאחרים לעשות הם עלולים לשקר.
2 דנה הגמרא באופן נוסף: אמר הבעל לשנים אמרו לפופר ויקתוב
3 גט, ואתם חתומי, שבמקרה זה אין חשש שמא תשכור האשה
4 עדים, כיון שבאופן שהם עצמם צריכים להיות עדים ולחתום אין
5 לחוש שיחתמו בשקר אלא רק שמא יאמרו לאחרים לחתום.
6 ומביאה הגמרא שנחלקו בזה כמה וכמה אמוראים: רב חסדא אמר
7 בשר ולא תעשה כן, על אף שאין כאן חשש שמא תשכור עדים,

8 מכל מקום יש לגזור שלא יעשו באופן זה כדי שלא יבואו לעשות
9 לכתחילה אף באופן הראשון, שצויה הבעל לשנים אמרו לסופר
10 ויכתוב ולעדים ויחתומו. רבא בר בר חנה אמר בשר ותעשה כן אף
11 לכתחילה, וכמו שנתבאר טעמו משום שאין חשש שמא תשכור
12 האשה עדים. וכן רב נחמן אמר, בשר ולא תעשה. ורב ששת אמר,
13 בשר ותעשה. וכן רבא אמר בשר, ולא תעשה. ורב יוסף אמר, בשר
14 ותעשה.